

O strážci z Krkavčích skal

Krkavčí skály působí na první pohled obyčejně, ale kdo je navštěvuje často, ví, že místo má zvláštní klid, jako by tu někdo bděl.

Vypráví se, že kdysi dávno, v časech, kdy se Brdy teprve stávaly krajem cest a pasek, žil v okolních lesích mladý uhlíř jménem Matěj. Byl to člověk poctivý, ale samotář. Víc než lidi měl rád les, jeho zvuky a vůně. A les měl rád jeho. Když se blížila bouře, ptáci utichli a Matěj vždy věděl, kdy se schovat. Když se zatoulalo srnče, našlo cestu k jeho milíři. A když se v kraji objevili pytláci, Matěj je dokázal vycítit dřív, než stihli natáhnout tětívu.

Jednou na podzim se však v Brdech objevilo něco jiného. Nebyli to pytláci. Nebyla to bouře. Byl to strach. Les byl neklidný. Ptáci se zvedali z korun stromů bez důvodu, srny prchaly i před

tichým krokem. A v noci se z Krkavčích skal ozývalo zvláštní volání, které nebylo ani lidské, ani zvířecí.

Matěj se rozhodl zjistit, co se děje. Vydal se ke skalám, kde vítr kroužil jako v soutěsce. Když vystoupal na vrchol, uviděl něco, co mu vzalo dech. Na nejvyšším kameni stál černý krkavec, větší než jakého kdy viděl. Jeho oči jako by nebyly zvířecí. Byly hluboké, staré, jako by v nich bylo celé brdské pohoří.

Krkavec k Matějovi přistoupil, aniž by se bál. Matěj pochopil, že pták není obyčejný tvor. Byl to strážce skal, duch místa, který se zjevoval jen tehdy, když byl les v ohrožení. Tehdy mu ukázal, že v údolí pod skalami se skrývá skupina mužů, kteří chtěli vykácet část lesa, aby získali dřevo na prodej. Matěj se díky strážci dostal k lapkům dřív, než porazili první strom. Jen co lapkové Matěje uviděli, vzali nohy na ramena a běželi k blízké vesnici. Les byl zachráněn.

Když se Matěj vrátil na skály, krkavec tam ještě chvíli seděl. Pak roztáhl křídla a vznesl se do výšky. Od té doby se říká, že se strážce z Krkavčích skal objevuje vždy, když je brdský les v nebezpečí. Někdy ho spatří turisté jako tmavý stín na kameni, jindy jen slyší jeho krátké zakrákání, které zní spíš jako varování než jako hlas ptáka.

Říká se, že kdo se na Krkavčích skalách zastaví v podvečer, může zaslechnout krátké zakrákání. Prý se ozývá jen tehdy, když se v lese něco chystá, nebo když se někdo ocitne v nesnázích. Kdo má dobré srdce a čisté úmysly, tomu prý strážce ukáže cestu, když se v brdských lesích ztratí. Někteří turisté mluví o tmavém stínu na kameni, jiní o zvláštním pocitu, že je někdo vede správným směrem. Ať už je pravda jakákoli, Krkavčí skály díky tomu působí jako místo, které člověk nikdy neprochází docela sám.

Dnes už se nenajde nikdo, kdo by mohl pověst o Matějovi a strážci skal pamatovat. Hluboký les kolem Krkavčích skal dodnes stále je, jak se budete moci na výletě sami přesvědčit. Jen v místě, kde je kamenné moře, se les maloučko otevírá, aby vám ukázal výhled nevidaný. Dokonce i krkavce můžete na Krkavčích skalách zahlédnout. Stačí jen chovat se tiše a mít trochu štěstí.

Tak co, milí výletníci, už se těšíte, až se na Krkavčí skály vydáte a budete se snažit pověst o Matějovi a strážci potvrdit nebo vyvrátit?

Vyprávíme na výletě

Vzpomeneš si, kdo byl Matěj a proč mu les pomáhal?

Co v Brdech dělo, že se Matěj rozhodl jít ke skalám?

Jak vypadal strážce a jak se lišil od obyčejného ptáka?

Proč se strážce objevuje jen někdy?

Tušíš, podle koho se Krkavčí skály jmenují?

Zapisujeme po výletě

Když už víš, jak Krkavčí skály vypadají, určitě dokážeš vymyslet příběh, jak by mohl strážce z Krkavčích skal pomoci turistovi. Zapiš ho.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

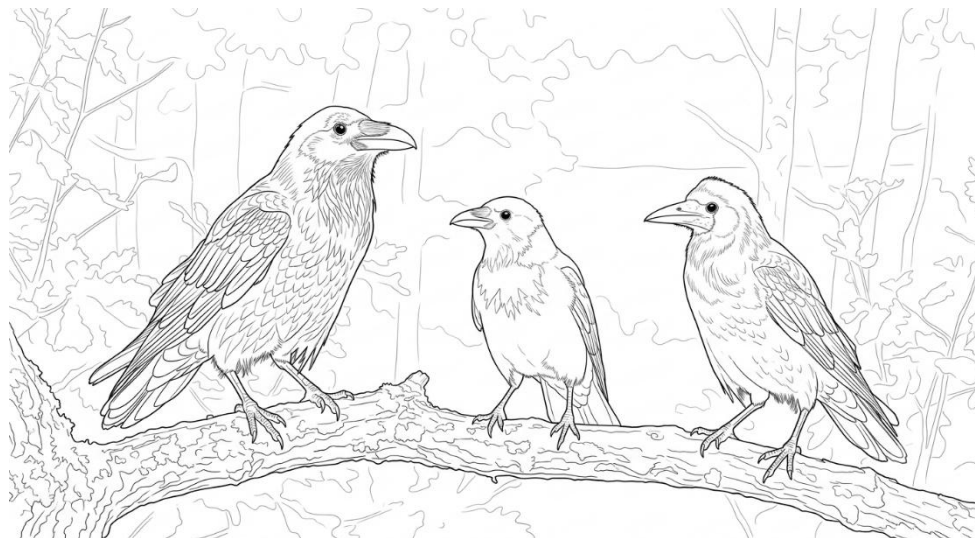
.....

.....

.....

Poznáš krkavce?

Na obrázku vidíš tři ptáky, krkavce, havrana a vránu. Poznáš krkavce? Pokud ano, vymaluj ho.

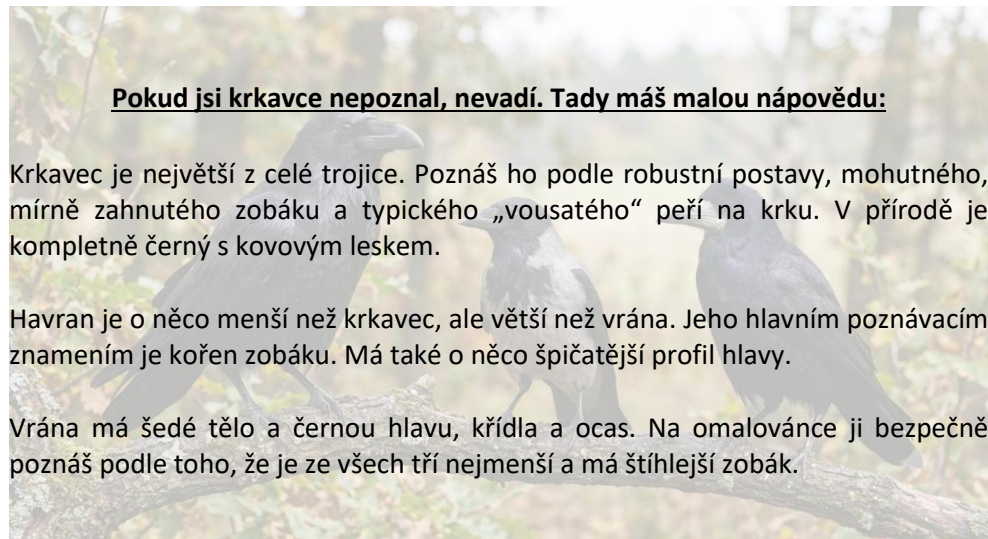

Pokud jsi krkavce nepoznal, nevadí. Tady máš malou nápovědu:

Krkavec je největší z celé trojice. Poznáš ho podle robustní postavy, mohutného, mírně zahnutého zobáku a typického „vousatého“ peří na krku. V přírodě je kompletně černý s kovovým leskem.

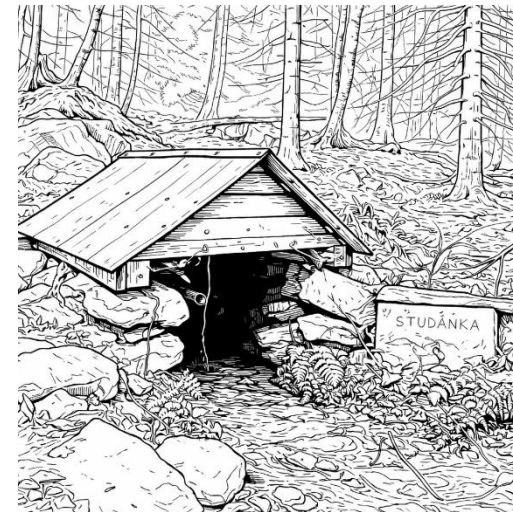
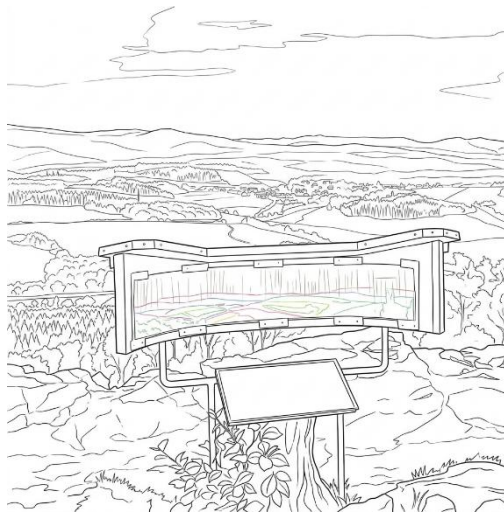
Havran je o něco menší než krkavec, ale větší než vrána. Jeho hlavním poznávacím znamením je kořen zobáku. Má také o něco špičatější profil hlavy.

Vrána má šedé tělo a černou hlavu, křídla a ocas. Na omalovánce ji bezpečně poznáš podle toho, že je ze všech tří nejmenší a má štíhlejší zobák.

Trošku se nám pomotala zastavení

Stalo se nám něco, co se úplně stát nemuselo. Od obrázků nám utekly nadpisy.
Dokážeš k obrázkům přiřadit jejich názvy?

Poznali jste všechna místa?

Protože jsi všímavý, určitě už víš, jaké názvy k obrázkům patří. Spoj je a obrázky
hezky vymaluj.

**Smaragdové
jezíčko**

**Krkavčí
skály**

**Studánka
Fabiánův pramen**

**Studánka
U Eliščiny cesty**

**Čertova
kazatelna**

Zase zpátky ke krkavci

Přečti si všechna tvrzení o krkavčím zobáku. Některá jsou pravdivá, jiná jsou nesmysl. Zakroužkuj ta, která **neplatí**.

1. Krkavec má silný, tmavý zobák.
2. Zobák krkavce je zahnutý, aby mohl lépe trhat potravu.
3. Krkavec má zobák, který mění barvu podle počasí.
4. Zobák krkavce je pevný a dokáže rozbít i tvrdší potravu.
5. Krkavec má žlutý zobák, aby byl lépe vidět v lese.
6. Krkavec používá zobák i k hledání lesních pokladů, třeba lesklých předmětů.
7. Zobák krkavce je přizpůsobený k tomu, aby mohl sbírat drobné kamínky.
8. Krkavec má zobák tak dlouhý, že mu sahá až ke kotníkům.
9. Krkavec si zobák čistí o větve a kameny.
10. Krkavec má zobák, který mu pomáhá vydávat hlasité „kráá“.

Vymyslíš další tvrzení, která nejsou pravdivá, ale jsou úsměvná? Zapiš je.

.....

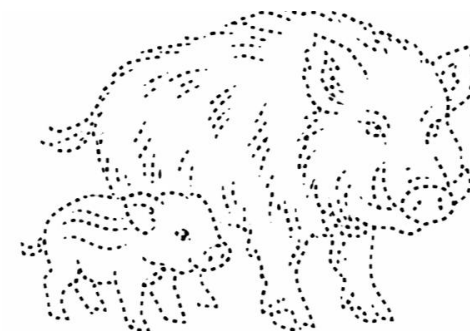
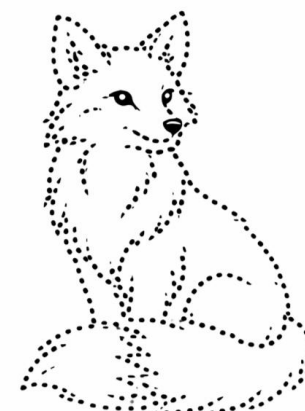
.....

.....

.....

Domaluj a vybarvi

Domaluj a vybarvi všechna zvířátka, která jedí žaludy. Co myslíš, můžeš je na výletě potkat?

Dub

Jak sis mohl na Krkavčí skále všimnout, roste na ní nádherný dub, který možná pamatuje i samotného Matěje. Říká se, že když se do koruny dubu opře vítr, listy začnou šeptat příběhy. Posad' se a chvilku poslouchej. Kdo ví, jaký příběh uslyšíš.

Věděl jsi, že:

Dub je jedním z nejmohutnějších a nejdéle žijících stromů našich lesů. Dorůstá běžně do výšky kolem 20–30 metrů. Některé staré duby se dožívají stovek let a výjimečné památné kusy i více než tisíciletí. Dubové dřevo je tvrdé, pevné a odolné, proto se odjakživa používá na stavby, trámy, sudy, nábytek i podlahy. Je to dřevo, které nepraská snadno, dobře snáší vlhkost a čas mu neubírá na kráse.

Dubové listy jsou snadno rozpoznatelné díky svému typickému tvaru s hlubokými laloky. Na jaře bývají svěže zelené a měkké, v létě ztmavnou a zesílí, aby lépe chránily strom před sluncem. Na podzim se barví do teplých odstínů hnědé a zlaté, ale často zůstávají na větvích až do zimy, což je pro duby docela typické. Listy mají pevnou strukturu, takže i po opadu dlouho drží tvar.

Žaludy jsou plody dubu a představují důležitou potravu pro mnoho lesních zvířat, od sojek a veverek až po divočáky. Každý žalud má tvrdou skořápku a malý „klobouček“, který ho drží na větvi. Na podzim žaludy opadávají a vytvářejí pod dubem měkký koberec, který šustí pod nohama. Pro samotný strom jsou žaludy způsobem, jak se rozmnožuje. Když najdou vhodné místo, zakoření a vyrostou z nich nový dub, který může jednou být stejně majestátní jako jeho rodič.

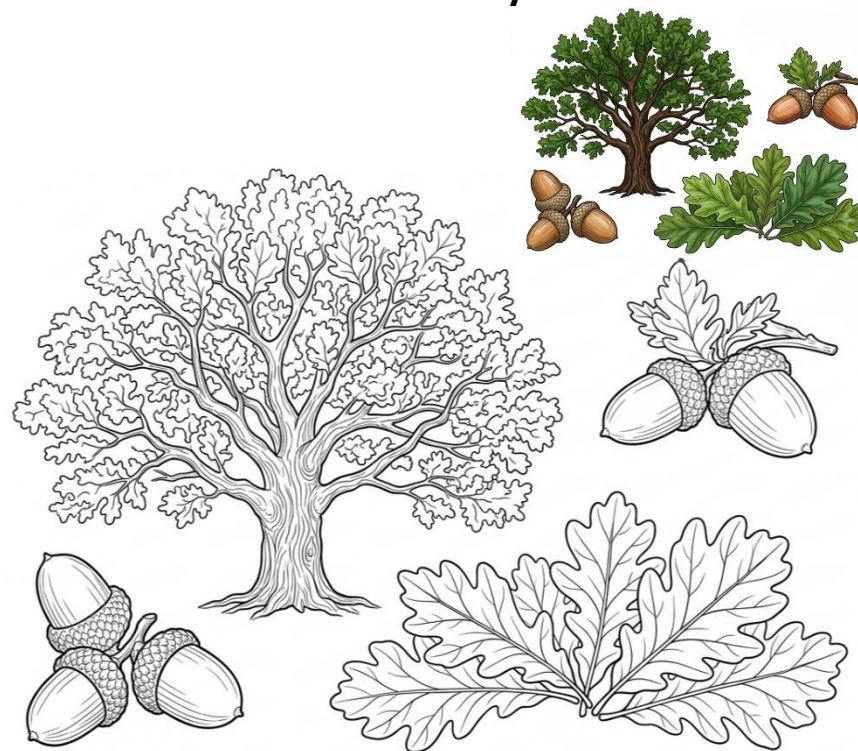
Úkoly:

Posbírej několik žaludů a pořádně si je prohlédni. Co vidíš? Opravdu jsou všechny stejné, jak se na první pohled zdá?

Postav věž ze žaludů. Kolik žaludů jsi použil, než ti věž spadla?

Povede se ti najít žalud, který klíčí nebo který okousalo zvíře?

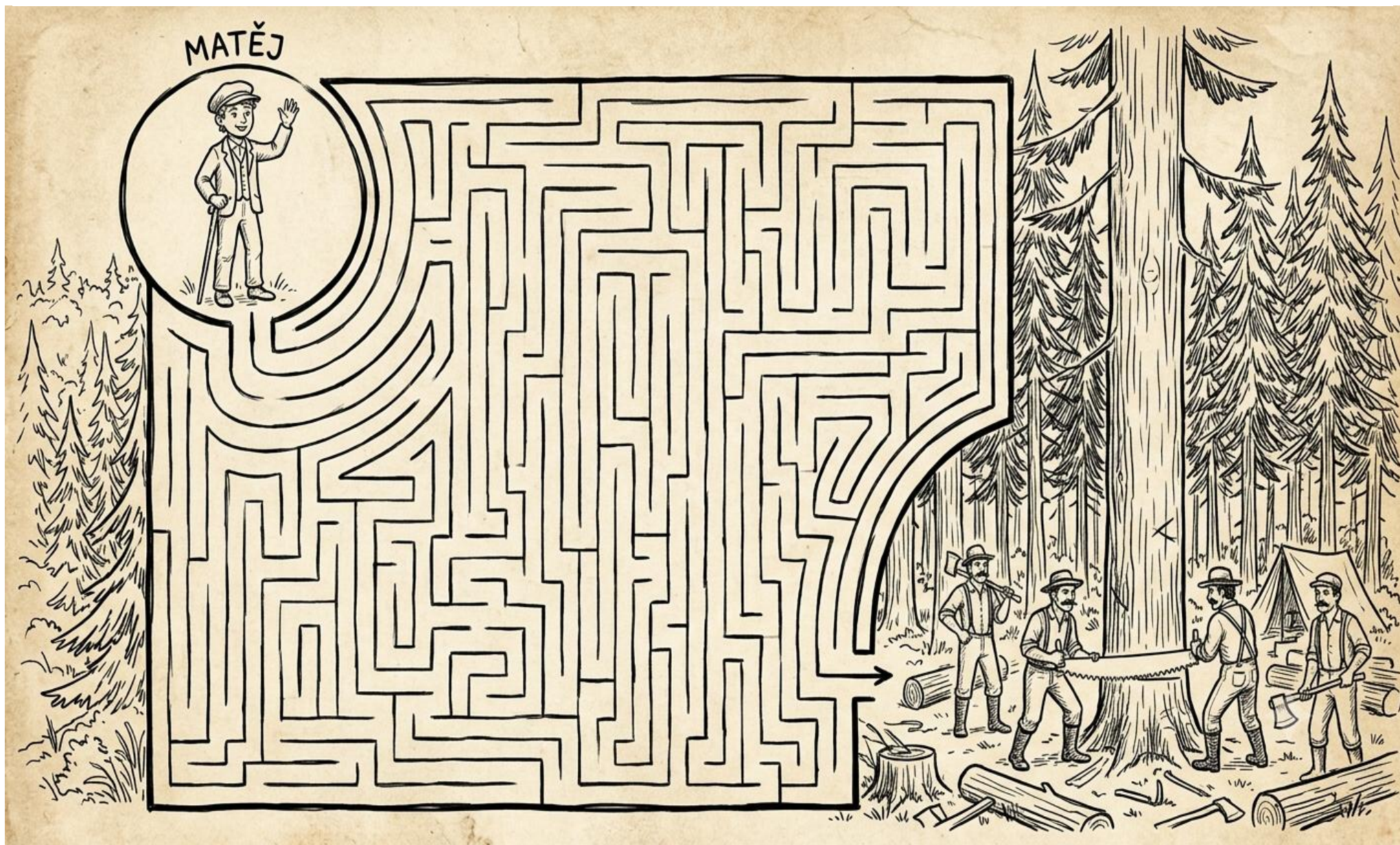
Omalovánky

Obreslovačka

Vezmi ze země jeden dubový list, polož ho spodní stranou nahoru pod tento papír, pořádně chyt' a několikrát přejed' tužkou. Povedlo se? Co vidíš?

Pomoz Matějovi zachránit les

Úkoly na cesty

Na cestu jsme si pro Tebe připravili pár úkolů. Zvládneš je splnit všechny? Každý splněný úkol si odškrtni.

Najdi tři různé listy. Poznáš, z kterých stromů či keřů pocházejí? Čím se liší?

Najdi stopu zvířete. Nezáleží na tom, zda to bude otisk tlapky, pírkó nebo bobek. Hledej cokoli, co ti prozradí, že jsi na výletě potkal živou.

Na výletě potkáš několik studánek. Dokážeš je vyčistit?

Najdi něco, co je drsné. Zvládneš najít kamínek, šišku i kámen?

Najdi letokruh. Víš, co to je?

Najdi tři věci, které voní. Co jsi našel? Co Ti voní nejvíc?

Najdi tři odstíny zelené. Co má nejtmavější zelenou barvu?

Najdi místo, kde žije hmyz. Buď ale opatrný a místo nijak nepoškod. Zvládneš to?

Najdi něco, co je staré. Co jsi našel? Proč si myslíš, že je to staré?

Najdi stopu medvěda. Co myslíš, že to v Brdech možné?

Hledačky

Protože věříme, že při výletě nevynecháš žádné místo, které v trase je, připravili jsme Ti i pár postřehových otázek. Zvládneš je všechny?

Povede se Ti najít u studánky U Eliščiny cesty ještěrku? Kde ještěrka byla?

.....

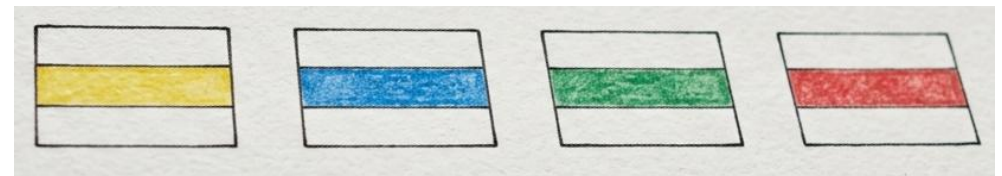
Kolik písmenek má nápis na kamenné desce u studánky Fabiánův pramen?

.....

Trasa výletu vede i přes rozcestí Plešivecký viklan. Určitě jsi neodolal a k viklanu se vydal. Co na něm bylo napsáno?

.....

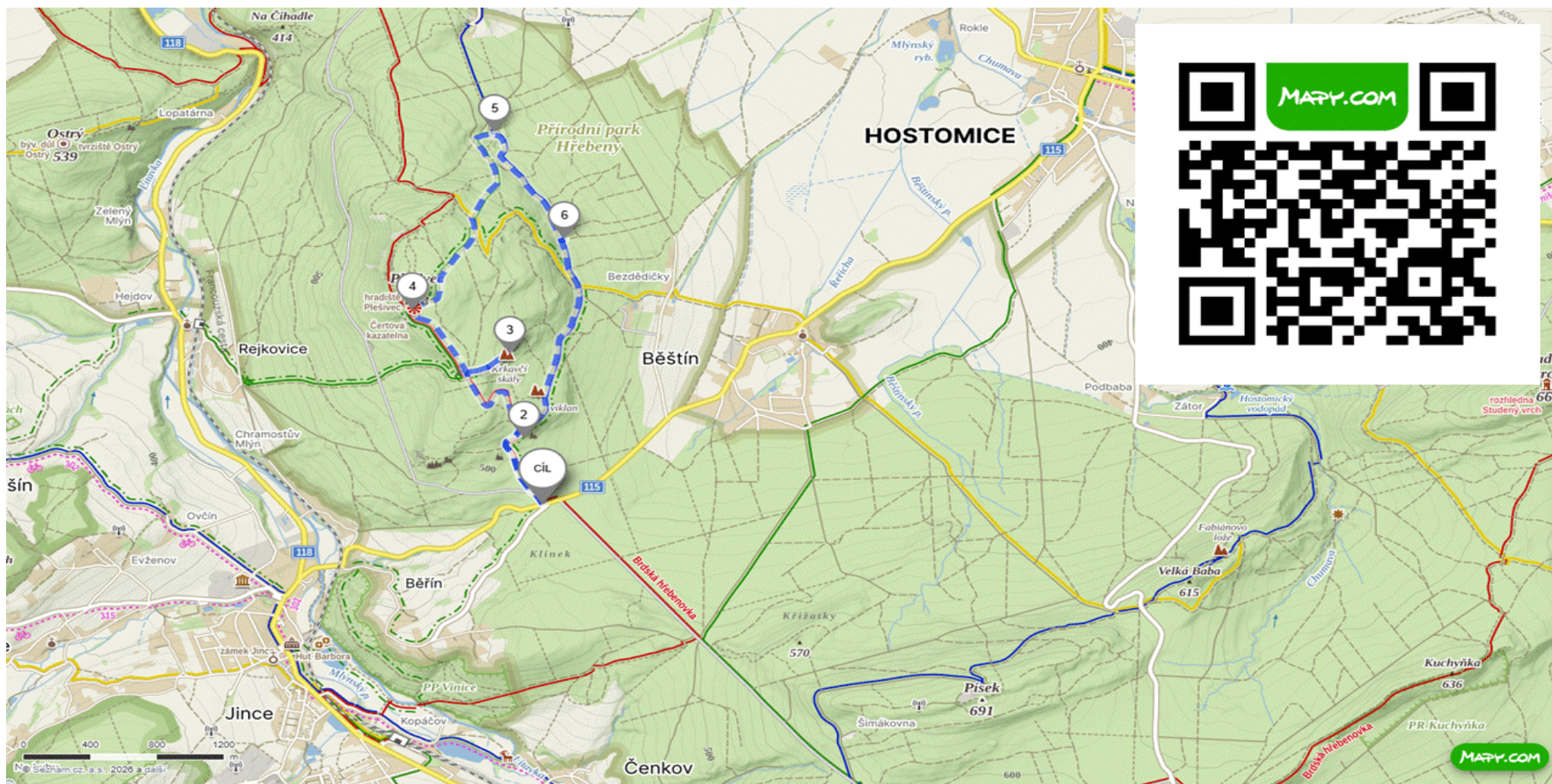
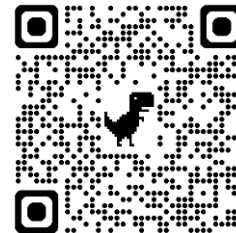
Kterou turistickou značku jsi nepotkal?

Doporučená trasa výletu

Start a cíl – rozcestí Klínek, 2 – studánka U Elišiny cesty, 3 – Krkavčí skály, 4 – Čertova kazatelna, 5 – Smaragdové jezírko, 6 – studánka Fabiánův pramen

Na této trase výletu najdete další zastavení pevně spjaté s pověstí. Nejde o žádné jiné zastavení, než o Smaragdové jezírko. K tomuto místu se vztahuje pověst krásná i tajemná. Najdete ji v knize Po stopách pověstí – Brdy, kterou pořídíte na webu <https://bookla.cz/eshop/produkt/po-stopach-povesti-brdy>.

Správné odpovědi v kapitole **Zase zpátky ke krkavci** - Neplatí tvrzení 3; 5 a 8.
Ostatní jsou pravdivá nebo přirozená.

Správné odpovědi v kapitole **Hledačky** – na poliče, 14; VIKLAN, modrou
Domaluj a vybarvi: jelen, prase divoké, veverka, jezevec

Prostor pro Tvé poznámky

Milý výletníku, pevně věřím, že sis výlet užil. Aby sis jej pamatoval co nejdéle, vyplň si tento list. Díky němu Tvé vzpomínky ožijí kdykoli, kdy vezmeš tento list do ruky.

Datum výletu: _____

Počet ušlých kroků: _____

S kým ses na výlet vydal: _____

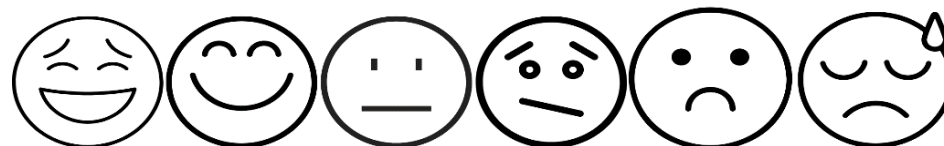
Co se Ti na výletě nejvíc líbilo: _____

Co Tě nejvíc pobavilo: _____

Jaké jsi měl počasí

Hodnocení výletu

Prostor pro fotografii, turistickou vizitku nebo Tvůj obrázek

Doporučení na cesty

Milí cestovatelé, protože vyrážíte na výlet do přírody, máme pro vás několik doporučení, na co byste neměli zapomenout. Kromě toho, že na výlet jdete na vlastní nebezpečí, je třeba myslet i na obsah batůžku.

Na cestu si zabalte:

Dostatek pitné vody a svačinu. Byť jdete ke studánkám, může se vám stát, že v nich vodu nenajdete.

Pláštěnka se může hodit.

Dlouhé kalhoty jsou jistotou ;) Nohavice vyhrnete vždy, ale z kraťasů dlouhé kalhoty neuděláte ;)

Pevné boty nesmí chybět. Jdete do přírody, budete stoupat po skalách a chodit po kořenech. Uvidíte, že pevné boty oceníte.

Opravdu máte všechno? Co už v batůžku máte, můžete si odškrtnout.

Pokud jste na cestu připraveni, užijte si toulání.

Poděkování

Děkujeme, že jste se s námi vydali Po stopách pověstí. Jsme rádi, že jste si našli čas objevovat místa, která skrývají příběhy, tajemství i kousek dávné fantazie. Věříme, že se vám výlet líbil, že vás potěšily úkoly v pracovních listech a že jste si užili chvíle, kdy se příroda, historie a hra spojily v jedno.

Každý krok, který jste na cestě udělali, pomáhá udržovat pověsti živé. Tím, že se zastavíte u starých kamenů, studánek a stromů, dáváte těmto místům nový hlas. Pověsti žijí jen tehdy, když je někdo čte, vypráví, hledá a znovu objevuje. A právě vaše zvědavost, radost z objevování a chuť dívat se kolem sebe je tím, co jim umožňuje žít dál. Každý výlet je malý kousek příběhu, který se díky vám neztratí.

Ať vás vaše další cesty vedou k místům, která mají co vyprávět.

Líbí se vám projekt Po stopách pověstí? Budeme moc rádi, když se o něm zmíníte mezi rodinou i přáteli.

Další pověsti s pracovními listy najdete na webu <https://janulanatoulkach.cz/po-stopach-povesti/m180>.

K dostání je i první ze série knih Po stopách pověstí, která vás seznámí s 12 pověstmi z Brd. Mimo to v ní najdete 72 tipů na výlety, prostor pro vaše zážitky a mnoho dalšího. Knihu zakoupíte na webu nakladatelství <https://bookla.cz/eshop/produkt/po-stopach-povesti-brdy>.